

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

7 ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ.

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΤΕΥΧΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ
(Ύψηλάντου 45-47)

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έτησία Συνδρομή Περιοδικού, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δρχ. 50

» διὰ τὸ ἐξωτερικὸν \$?

Τιμὴ τεύχους δρχ. 10

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Α. Ν. 1092

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός», Ύψηλάντου 45 - 47

ΤΥΠΟΙΣ: ΤΥΠΟ - ΤΕΧΝΙΚΗ - OFFSET, Ε.Π.Ε, ΜΕΓΙΣΤΗΣ 24, ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΤΗΛ. 968.32

Υπεύθυνος τυπογραφείου :

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΚΗΣ, Βεΐκου 46, Ἀθήναι - 402, Τηλ. 926.687

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Γ. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ: Ὁ ἐορτασμὸς μιᾶς μεγάλης ἐπετείου.

Μ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ: Διεθνὴς Σύνδεσμος Ἀδελφῶν F. Nightingale.

Σ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ: 150 χρόνια ἀπὸ τὴν αὐγὴ τῆς Νοσηλευτικῆς
ὡς ἐπιστήμης.

ΑΙΚ. ΚΑΥΚΙΑ: F. Nightingale «Ὁργανώτρια - Διοικήτρια».

Ε. ΚΑΚΑΒΙΩΤΟΥ — ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ F. Nightingale εἰς
τὸν τομέα τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς.

Σ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ: Ἡ F. Nightingale ὡς παιδαγωγός.

Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ: Η. F. Nightingale ὡς Ἀδελφὴ τοῦ Στρατοῦ.

Α. ΡΑΓΙΑ: Ἡ F. Nightingale ὁμιλεῖ...

Α. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: F. Nightingale ἡ συγγραφεύς.

Ζ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ - ΚΑΚΑΡΟΥΚΑ: Διαγωνισμὸς Σπουδαστριῶν Ἀδελ-
φῶν Νοσοκόμων καὶ Ἐπισκεπτριῶν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

FLORENCE NIGHTINGALE

- ◇ Η έλαιογραφία αυτή έφιλοτεχνήθη ειδικώς δια να έκτεθη είς τò Συνέδριον τών I.C.N. τοῦ 1948.
- ◇ Τò παρόν τεῦχος άφιερώνεται είς τήν μνήμην τῆς FLORENCE NIGHTINGALE έπί τῇ συμπληρώσει 150 έτῶν άπό τῆς γεννήσεώς της.

γεννα, τὸ Πάσχα καὶ τὸ θέρος. Ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι κατὰ 50% θεωρητικὴ καὶ κατὰ 50% πρακτικὴ ἀσκήσις εἰς διάφορα υγιεινομικὰ ἰδρύματα, κατὰ τὰ κρατοῦντα διεθνῶς.

Αἱ Σχολαὶ ἐκλέγουν μετὰ προσοχῆς τὰς σπουδαστρίαις καὶ παρέχουν εἰς αὐτάς μίαν ἀρτίαν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν. Εἶναι γεγονὸς ὅτι κάθε νέα γυναῖκα δὲν δύναται νὰ γίνῃ μία καλὴ Νοσοκόμος. Ἡ ἐργασία τῆς Ἀδελφῆς εἶναι δύσκολος, πολὺ ὑπεύθυνος καὶ πολὺ ἀπαιτητικὴ.

Ἡ Ἀδελφὴ πρέπει νὰ ἔχῃ ἀνωτέραν ἀντίληψιν καθήκοντος καὶ δυνάμεις ψυχικὰς καὶ σωματικὰς, τόσες ὅσες ἴσως κανένα ἄλλο ἐπάγγελμα δὲν ἀπαιτεῖ.

Πρέπει νὰ ἔχῃ ἀντίληψιν καὶ εὐστροφίαν, ἐτοιμότητα καὶ σβελτωσύνην, δεξιότητες καὶ ὁργανωτικότητα, ἀπλότητα καὶ ψυχραιμία, ἀντοχὴ καὶ ὑπομονή, τάξι καὶ ἀκρίβεια, εὐγένεια καὶ ἀξιοπρέπεια.

Πρέπει νὰ εἶναι γενναία, ἔτοιμη νὰ θυσιάσῃ τῇ ζωῇ της ἂν ἡ Πατρίδα τῆς τὸ ζητήσῃ. Νὰ εἶναι πάνω ἀπὸ ὅλα εὐσυνείδητος, διότι στὴν φροντίδα τῆς ἐμπιστευομένης οἱ συνάνθρωποι τῆς ὅτι πρὸ πολὺτιμο

ἔχουν, τὴν ζωὴν των, καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀγαπημένων των.

Πόσες εἶναι ἀλήθεια οἱ γυναῖκες ποὺ συγκεντρώνουν τὰ χαρίσματα αὐτά; Ἴσως αὐτὸς εἶναι ἓνας λόγος γιὰ τὴν μεγάλη ἔλλειψις Ἀδελφῶν Νοσοκόμων εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Μία ἔλλειψις ποὺ γίνεται μεγαλυτέρα ἀπὸ χρόνον σὲ χρόνον, καθὼς ἡ σπουδάζουσα νεολαία μας στρέφεται πρὸς ἐπαγγέλματα τὰ ὅποια ἐξασφαλίζουν περισσότερον κέρδος μὲ πολὺ εὐκολωτέραν ἐργασίαν.

Οἱ νέες ὅμως ποὺ βρίσκουν τὴν δύναμιν ἂν ἀντισταθοῦν στὸ ρεῦμα καὶ διαθέτουν τὰς ἱκανότητας ποὺ εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς Ἀδελφῆς, γνωρίζουν ὅτι λίγες ἐργασίες δίδουν τὴν θαθεῖαν ἱκανοποίησιν ποὺ δίδει ἡ ἐργασία αὐτή. Ἀλλὰ καὶ λίγες σπουδὲς χαρίζουν τὴν εὐρεῖαν μὀρφωσιν καὶ τὰς τόσο πολυτίμους διὰ τὴν ζωὴν γνώσεις, τὰς ὁποίας αἱ νοσηλευτικαὶ σπουδαὶ ἐξασφαλίζουν εἰς τὰς γυναῖκας ποὺ τὰς ἀκολουθοῦν.

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ
Διευθύνουσα σπουδῶν Σχολῆς Ε.Ε.Σ.

FLORENCE NIGHTINGALE AS ADMINISTRATOR

«ΟΡΓΑΝΩΤΡΙΑ - ΔΙΟΙΚΗΤΡΙΑ»

Ὁ μελετητὴς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τῆς Florence Nightingale δοκιμάζει τὴν ὑποβολὴν ἀλλὰ καὶ τὴν γοητεῖαν τῆς τόσο ἰσχυρᾶς αὐτῆς προσωπικότητος. Ἐάν, ὅπως εἶναι ἀπαραίτητον εἰς πᾶσαν μελέτην ΙΣΤΟΡΙΑΣ, μεταφέρῃ ἑαυτὸν εἰς τὸν τρόπον ζωῆς τῆς ἐποχῆς —κοινωνικὴν ὁργάνωσιν, θεσμούς, συνηθείας, ἀντιλήψεις καὶ ιδέας— καὶ ἐπιτύχῃ ὅσον ἐνεστι περισσότερον νὰ ἀφομοιώσῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, θὰ ἐκπλαγῇ ἀπὸ τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἐνεφάνισεν καὶ τὰς ιδέας ποὺ ἐξέφρασεν ἡ γυναῖκα ἐκείνη ψυχὴ καὶ ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα εἰς τὰ ὅποια ὠδήγησεν ἡ δραστηριότης της. Καὶ θὰ θαυμάσῃ πῶς ἡ ψυχικὴ της στάσις ἐναντι τῆς ζωῆς τὴν ὁ-

ποίαν ἐπέλεξε δι' ἑαυτὴν ἡ Florence —ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης καὶ κοινωνικῆς χρησιμότητος— ἐξειλίχθη εἰς μίαν δύναμιν ὁργανώσεως, τῆς ὁποίας αἱ βάσεις ἐξακολουθοῦν ἀκόμη καὶ σήμερον, παρὰ τὴν διαρρεῦσασαν ἑκατονταετίαν καὶ πλέον καὶ τὰς ἐπελθούσας κατ' αὐτὴν ἐκρηκτικὰς μεταβολάς, νὰ διατηροῦν ἀμείωτον τὸ κῦρος καὶ τὴν ἀξίαν των.

Ἡ Nightingale ὑπῆρξεν, ὅπως γίνεται ὁμοφώνως παραδεκτὸν καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς —ὄχι ὀλίγους— βιογράφους της καὶ ἀπὸ ὅσους ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Νοσηλευτικῆς, μία καταπληκτικὴ ὁργανώτρια τῆς νοσοκομειακῆς περιθάλψεως. Ἡ ἐπιτυχία της εἰς τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν —καὶ μάλιστα ὑπὸ τὴν δυσκολωτέραν

μορφήν της: στρατιωτικῶν νοσοκομείων καὶ εἰς ἐμπόλεμον περίοδον— ἤμπορεῖ βεβαίως νὰ εὕρῃ ἐξήγησιν εἰς πολλὰ αἷτια: τὰς προσωπικὰς προϋποθέσεις της— ἰσχυρὰν πνευματικὴν συγκρότησιν, ἀφιέρωσιν ἑαυτῆς εἰς τὸ ἔργον ὡς «σκοπὸν ζωῆς», δημιουργημένην κοινωνικὴν προβολὴν εἰς τὸ ἡγετικὸν στρῶμα, τὴν βοήθειαν τῆς πολιτείας της—, ἔντονον, ἀδέσμευτον, ἀπηλλαγμένην γραφειοκρατικῶν περιπλοκῶν, καὶ πλήρη ἐμπιστοσύνης— χάρις εἰς τὴν ὁποίαν κατώρθωσε νὰ ὑπερπηδῇ τὴν ἰσχυρὰν ἀντίδρασιν τῶν «ἀρμοδίων», διὰ τοὺς ὁποίους ὑπῆρξεν ἡ «παρείσακτος», ἀκόμη δὲ καὶ τὰ ἀμέσως γεγόμενα ἀντιληπτὰ ἀποτελέσματα τῶν προσπαθειῶν της. Θὰ ἤμποροῦσε ὅμως νὰ εἶπῃ κανεὶς ὅτι περισσότερο ἀπὸ ὅλα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν συνετέλεσεν ἡ ὀρθότης τῶν ἰδεῶν - βάσεων, καὶ αὕτη κυρίως ἐνδιαφέρει ἐκεῖνον ποῦ θὰ ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ διὰ τὴν Florence ὡς ὁ ρ γ α ν ὡ τ ρ ι α ν.

Εἰς τὸ συγγραφικὸν ἔργον τῆς Florence Nightingale, μέσα εἰς τὰς ἱστορικὰς ἀναμνήσεις της εἶναι κατεσπαρμένα πολλὰ ἀπὸ τὰς περὶ τῆς νοσοκομειακῆς ὁργανώσεως ἰδέας καὶ ἀντιλήψεις της. Τὰ πλαίσια ἐνὸς μικροῦ ἀναμνηστικοῦ δημοσιεύματος δὲν ἐπιτρέπουν βεβαίως μίαν ἔστω καὶ ἐν περιλήψει ἔκθεσιν τοῦ συνόλου τῶν ἰδεῶν αὐτῶν. Κατ' ἀνάγκην, οὕτω, θὰ περιορισθῶμεν εἰς μερικάς, τὰς ὁποίας θεωροῦμεν κεφαλαιώδεις.

Ὅταν, ἐπιτυχάνουσα τὴν κυβερνητικὴν ἔγκρισιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν Sidney Herbert νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ ἐν Σκούταρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐγκατεστημένον βρετανικὸν στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, ἡ Florence ἐξώρμα μὲ τὴν ὀλιγάριθμον ὁμάδα τῶν συνεργατίδων της καὶ ἐπραγματοποιεῖ τὴν πρώτην ἐπαφὴν της μὲ τὴν ὥμην πραγματικότητά, εἰς τὴν σκέψιν της ἐδέσποζαν τὰ ἰδανικὰ ποῦ εἶχαν γαλουχήσει τὴν πρώτην της νεότητά: ἡ ἀνύψωσις τῆς στάθμης τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ τῶν νοσοκομείων καὶ ἡ δι' αὐτῆς αὔξησις τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς ἱατρικῆς περιθάλψεως καὶ τῆς ἀνέσεως τῶν νοσηλευμένων. Τὰ ἰδανικὰ ταῦτα δὲν τὴν ἐγκατέλειψαν ποτέ. Ἀλλ' ἡ πραγματικότης

τῆς παρέσχε δίδαγμα, τοῦ ὁποίου ἡ ταχυτάτη ἀφομοίωσις εἶναι πρὸς τιμὴν της καὶ ἀποτελεῖ τὴν πρώτην βασικὴν ἀρχήν: ὅτι κάθε προσπάθεια ἀνανεώσεως καὶ βελτιώσεως πρέπει νὰ στηριχθῇ εἰς ἓν ἰσχυρὸν ὑπόβαθρον. Ἡ F. N. ἀντελήφθη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου ἔπρεπε νὰ βελτιωθῇ ἡ τροφή καὶ ἡ στρωμνὴ καὶ— συνακολούθως ἡ ποιότης τῶν συναφῶν ὑπηρεσιῶν: τοῦ μαγειρίου καὶ τῆς καθαριότητος. Ἐζήτησεν ἀμέσως τὰ ὑλικά ἐφόδια, τὰ ὁποῖα οἱ «ἀρμόδιοι» δὲν εἶχον, ἕως τότε, φροντίσει νὰ ἐξασφαλίσουν. Ὑπῆρξεν εὐτύχημα τὸ ὅτι τῆς παρέσχον τὰ ζητηθέντα· ἀλλ' εἶναι ἔργον ἀποκλειστικῶς τῆς F. N. ὅτι ἀντὶ ἐκδόσεως διαταγῶν καὶ ἐγκυκλίων ὑπήγαγον ὑπὸ τὴν ἄμεσον, αὐτοπρόσωπον καὶ καθημερινὴν αὐτῆς ἐποπτείαν τὰς λειτουργίας αὐτάς, τῶν ὁποίων ἡ βελτίωσις ἔδωκε τὴν μόνην δυνατὴν βάσιν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν περαιτέρω ὁργανωτικῶν ἀντιλήψεων τῆς Nightingale.

Ἐπαναστατικὴ διὰ τὴν ἐποχὴν της καὶ φωτισμένη εἰς τὴν οὐσίαν της ἦτο ἡ ἀντιλήψις τῆς F. N. ὅτι ἡ νοσοκομειακὴ περίθαλψις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκτελῇται μόνον ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς καὶ τοὺς ὑπηρέτας, ἀλλ' ὅτι μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ὁμάδων, ἡ μεταξὺ ἱατρικῆς ἐπιστήμης καὶ νοσηλευτικῆς τεχνικῆς, μεταξὺ νόσου καὶ συγκεκριμένου ἀσθενοῦς—εἶναι ἀπαραίτητος ἡ παρεμβολὴ ἐνὸς ἄλλου ἀνθρωπίνου παράγοντος, τοῦ παράγοντος τοῦ βοηθοῦ νοσηλευτοῦ, αὐτοῦ ποῦ ὀνομάζεται «νοσοκόμος». Αὐτὸ ποῦ σήμερον θεωρεῖται αὐτονόητον—καίτοι οὐχὶ ἀκόμη εἰς ὅλην του τὴν ἔκτασιν καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ συνεπείας—, ὅχι μόνον δὲν εἶχε θεωρηθῇ ἀναγκαῖον εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἀλλ' ἀντιθέτως εὐρίσκετο ἔξω τῶν τρεχουσῶν τότε ἀντιλήψεων· καὶ ὅταν ἐπροτάθῃ συνήντησε τὴν ἀντίθεσιν τῶν ἱατρῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευον—εἰς ἑάρος καὶ τῶν ἀσθενῶν καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ἰδικῆς των προπαιδείας— ὅτι διὰ τὴν νοσηλείαν ὁ ἱατρὸς μόνον ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ εἶχε ἀνάγκην. Ἡ ὀρθὴ ὅμως ἐκείνη ἀντίληψις τῆς F. N. σήμερον πλεον ἀποτελεῖ τόσον «κοινὸν τόπον», ὥστε νὰ εἶναι ἀδιανόητον πῶς ἤμποροῦσε νὰ ἔχῃ ἄλλως.

Συναφής πρὸς τὴν ἀνωτέρω —καὶ ἴσως καὶ ἀφετηρία της— ὑπῆρξεν ἡ ἀντίληψις, ἐπιβεβλημένη πλέον καὶ αὐτὴ σήμερον, ὅτι ἡ ἀποτελεσματικότης τῆς ἱατρικῆς βοηθείας ἦτο συνάρτησις τῆς ἀνεπιγνώστου συμπράξεως αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ πάσχοντος. Ἡ δεσπόσασα εἰς ὁλόκληρον τὸν 19ον αἰῶνα ἰδέα τῆς παντοδυναμίας τῆς ἐπιστήμης εἶχε θέσει εἰς δεῦτερον ἐπίπεδον τὸν παράγοντα «ἄνθρωπος» καὶ ἡ Ἱατρικὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μένῃ ἀμέτοχος τῆς κοινῆς αὐτῆς ἀντιλήψεως. Κινηθεῖσα ἴσως ἀπὸ συναισθηματικά καὶ ὄχι ἐπιστημονικά κίνητρα ἡ ἰδέα τῆς Nightingale περὶ τῆς σημασίας τοῦ νὰ ἀντιμετωπίζεται ὁ πάσχων οὐχὶ ὡς «νοσῶν», ὡς «ὑποφέρων ἄνθρωπος», ὑπῆρξε προφητικὴ ἢ ἄμεσος τότε ἐφαρμογὴ της ἐνεφάνισε ἀληθῶς καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα καὶ εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Σκούταρι καὶ κατόπιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς νήσου Μπαλακλάβα —εἰς τὸν τόπον ἀκριβῶς τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ πολέμου τῆς Κριμαίας.

Ἀπότοκος τῶν δύο ἐκείνων προηγούμενων ἰδεῶν ὑπῆρξεν ἡ ἀντίληψις τῆς Florence περὶ τῆς ἀνάγκης ὑψηλῆς στάθμης εἰδικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ. Ἐκπαιδεύσεως ἐπιστημονικῆς, διὰ νὰ γνωρίζῃ εἰς ΤΙ βοηθεῖ τὸν ἱατρόν, τεχνικῆς διὰ νὰ ἀσκήται ΠΩΣ νὰ τὸν βοηθῇ, ἰδίως μὲ τὰ σύγχρονα τεχνικὰ μέσα, καὶ Ψυχολογικῆς διὰ νὰ δύναται νὰ προσεγγίσῃ τὸν πάσχοντα ὡς συγκεκριμένην προσωπικότητα. Δι' αὐτὸ ἡ γενικωτέρα προσπάθειά της ἐστράφη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ Σχολῶν Νοσοκόμων. Παρῆλθον πλέον τῶν ἑκατὸν ἐτῶν ἔκτοτε καὶ τὸ ἰδανικὸν αὐτὸ τῆς Ν. δὲν ἔχει ἀκόμη ὁλοκληρωθῇ: ἡ ὑψηλὴ ποιοτικὴ στάθμη τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ αἵτημα καὶ συμβαίνει τοῦτο διότι παρὰ τὴν ἀποκτηθεῖσαν κοινωνικὴν πεῖραν τὸ λειτούργημα —περισσότερον παρ' ὅτι ἐπάγγελμα τῆς Ἀδελφῆς— δὲν ἔχει τύχει τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ ἐκτιμήσεως, τῆς ὁποίας εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Νοσηλευτικῆς, ἄξιον...

Εἰς τὰς ὀργανωτικὰς ἰδέας πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἡ ἀντίληψις τῆς Ν. περὶ

τῆς ἀνάγκης στενῆς συνεργασίας ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὄχι σχέσεως διαταγῆς —πρὸς ἐκτέλεσιν ἈΛΛΑ ὀργανικῆς σχέσεως συμπράξεως— μεταξὺ τοῦ ἱατρικοῦ προσωπικοῦ καὶ τοῦ νοσηλευτικοῦ. Ἡ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμοιβαία κατανόησις καὶ ἡ ἐκατέρωθεν ἀνεπιφύλακτος καὶ ἐστηριγμένη εἰς τὴν ὀρθὴν τοποθέτησιν τῆς συμβολῆς ἐκάστου τῶν παραγόντων τούτων εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ νοσηλευτικοῦ ἀποτελέσματος, καταδεικνύεται ὁλοκλήρως καὶ περισσότερο ὡς βασικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν ἐπιτυχίαν πάσης νοσοκομειακῆς ὀργανώσεως.

Προεκτάσεις τῶν ἀνωτέρω βασικῶν ἰδεῶν ὑπῆρξαν αἱ εἰς τὰ ἐπὶ μέρους θέματα διοικητικὰ λύσεις καὶ προσπάθειαι τῆς Ν. καὶ εἰς τὰ νοσοκομεία τῆς πρώτης ἐμπειρίας της, τὸ «Establiment for Centlewomen». Εἰς τὸ ἰδιωτικὸν τοῦτο νοσοκομεῖον δὲν ἦτο αὐτὸ πού προσδοκοῦσε, ἀλλ' ἦτο μία ἀρχή. Εἰς τὸ Governor King's College Hospital, μεγάλη της ἡ χαρὰ πού τῆς ἐνεπιστεύθησαν καὶ τὸν διδακτικὸν τομέα. Εἰς τὸ Middlesex Hospital πρωτοπορεῖ μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀπομονώσεως τῶν ἀσθενῶν κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τῆς χολέρας, καὶ εἰς τὰς κατόπιν, ἐπὶ δεκαετηρίδας, ἐργασίας της εἴτε εἰς Νοσοκομεία εἴτε εἰς Σχολὰς νοσοκόμων, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ τῆς Ἰνδίας γεγονότα, γίνεται ὁ «ἀφανὴς διοικητής» μὲ τὸ σύστημα «A Questionnaire» to all Stations in India where troops were quartered.

Αἱ συγκεκριμέναι λύσεις ἔχουν πλέον «ξεπερασθῇ», πρῶτον διότι υἱοθετήθησαν καὶ ἐωηρμόσθησαν γενικῶς καὶ δεῦτερον διότι ἡ ἐξέλιξις τῶν τεχνικῶν καὶ μηχανικῶν μέσων ἔχει πλέον ἀναγάγει τὴν «ὀργάνωσιν Νοσοκομείων» εἰς ἀληθινὴν ἐπιστήμην. Αἱ βασικαὶ ὁμῶς ἰδέαι, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπέρρευσαν αἱ λύσεις ἐκεῖναι, ὄχι μόνον δὲν ἔχασαν τὴν ἀξίαν των ἀλλ' ἀντιθέτως ἐξακολουθοῦν πάντοτε νὰ ἔχουν ἀπόλυτον τὴν γονιμότητά των. Ἀπότοκοι μιᾶς ὑψηλῆς —καὶ δι' αὐτὸ ἀληθοῦς καὶ ἀφθάρτου— ἀντιλήψεως τοῦ Ἀνθρώπου (εἴτε ὡς πάσχοντος, εἴτε ὡς θεράποντος ἱατροῦ, εἴτε ὡς νοσηλευτοῦ), δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑποστῶσι μείωσιν τῆς λάμψεώς των ἐφ' ὅσον ὁ Ἀνθρωπος θὰ ἐξακολου-

θῆ νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ σέβεται τὸν ἑαυτὸν του.

Ἡ κοινωνικὴ μνήμη διεμόρφωσε διὰ τὴν F. N. μίαν εἰκόνα - σύμβολον: τὴν εἰκόνα μιᾶς νέας γυναικὸς μὲ ποδῆρην χιτῶνα κρατούσης λύχνον. Ἡ εἰκὼν ἐστηρίζετο εἰς τὴν πραγματικότητα: Ὅντως, ἡ F. N., ἔχουσα πλήρη συνείδησιν ὅτι ἡ ἐπιτυχία πάσης ὀργανωτικῆς προσπάθειας ἐξαρτᾶται πολὺ ἀπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς ἐφαρμογῆς, περιήρχετο νύκτωρ μὲ τὸν λύχνον — μοναδικὸν μέσον φωτισμοῦ τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ τόπου — τοὺς χώρους τοῦ νοσοκομείου τῆς διὰ νὰ λαμβάνῃ ἰδίαν ἀντίληψιν ἁμεσον καὶ ἀδιάδλητον τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ὀργανωτικῶν τῆς μέτρων — πρωτίστως δὲ διὰ νὰ ἐκπαιδεύεται ἡ ἰδία καὶ διὰ νὰ διορθώῃ τὰ κακῶς κείμενα. Ἄν ὁ

ὕλικός τῆς λύχνος ἐφώτισε τοὺς διαδρόμους τοῦ ἰδικοῦ τῆς νοσοκομείου, ὁ πνευματικὸς λύχνος τῶν ἰδεῶν τῆς ἀκτινοβολεῖ ἀκόμη εἰς κάθε περιοχὴν εἰς τὴν ὁποίαν παρέχεται ὀργανωμένη νοσηλευτικὴ περίθαλψις. Ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ὁ δεύτερος αὐτὸς λύχνος φωτίζει, ἡ ἀπότισις τοῦ φόρου τιμῆς εἰς τὴν Florence Nightingale ὡς ὀργανώτριαν πρέπει νὰ εἶναι ἀκόμη θαυτέρα.

ΑΙΚΑΤ. ΚΑΥΚΙΑ

Διευ/σα Ἀ/φῆ Νοσηλ. Ἰδρύματος M.T.Σ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Flornece Nigtingale by Lucy Seymour
» » » D. L a m m o n d
» » » C. W. S m i t h

Η FLORENCE NIGHTINGALE ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ τῆς Florence Nightingale καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς Δημοσίας Ὑγείας. Ἡ δρᾶσις τῆς περιλαμβάνει:

1ον) Τὴν εἰσαγωγὴν μὲ θόδων ὑγιεινῆς διαθεώσεως εἰς τὸν Βρεταννικὸν στρατὸν (Ὑγειονομικὸς κανονισμὸς στρατοῦ).

Εἰς τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς ἐργασίας τῆς κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον (1854-1856), ἀναδιοργάνωσας τὰς ὑγειονομικὰς ὑπηρεσίας τῶν στρατευμάτων, ἐπέτυχεν ἐντὸς μικροῦ χρόνου νὰ ἐλαττωθῇ ἡ θνησιμότης μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν ἀπὸ 42% εἰς 2%. Εἰς Σκούταρι ἡ F. N. συνήγτησε χιλιάδας τραυματιῶν ὑποφέροντας ἀπὸ ἔλλειψιν νοσηλευτικοῦ καὶ ὑγειονομικοῦ ὕλικου, μὲ ἀθλίους ὁρους διαβιώσεως. Εἶχε ὑπολογίσει ὅτι καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἡ ἀναλογία τῶν θανάτων εἰς τοὺς στρατιώτας ἦτο διπλασία ἀπὸ τὴν τῶν πολιτῶν. Μετὰ τὸν πόλεμον συνέχισε τὰς προσπάθειάς τῆς διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῶν στρατιωτικῶν ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν, σκεπτομένη ὅτι ἔπρεπε νὰ δράσῃ ἀμέσως

ἐνῷ ἦτο πρόσφατος ὁ πόλεμος. Εἶχε πάντοτε ἓνα βαθὺ συναίσθημα ἀγάπης διὰ τὸν στρατόν, δὲν ἠδύνατο νὰ ξεχάσῃ ποτὲ ὅτι 9 χιλιάδες στρατιῶτες ἔκειντο εἰς τὰ νεκροταφεῖα ξεχασμένοι ἀπὸ περιπτώσεις ποὺ θὰ ἠδύναντο νὰ προληφθοῦν. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι αἱ μέθοδοι τὰς ὁποίας συνέστησε υἱοθέτησαν ἀργότερον ὑπὸ τῶν Ἰαπωνέζων, ὥστε εἰς προσεχεῖς ἐκστρατείας νὰ σημειωθῇ μικρότερον ποσοστὸν θανάτων καὶ γενικῶς ὑψηλὸν ἐπίπεδον ὑγείας τῶν στρατιωτῶν.

Μετὰ ἀπὸ πολλοὺς μῆνας κοπιαστικῆς καὶ ἐπιμελοῦς ἐργασίας ἠδυνήθη νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν βασίλισσα Βικτωρίαν τῆς Ἀγγλίας μίαν σπουδαίαν ἐργασίαν μὲ τίτλον: «Σημειώσεις ἀφορῶσαι εἰς τὴν ὑγείαν καὶ Νοσοκομειακὴν διοίκησιν τοῦ Βρεταννικοῦ στρατοῦ ἐν καιρῷ πολέμου καὶ εἰρήνης». Εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν περιείχοντο καινοτομίαι σχετικαὶ καὶ μὲ τὴν ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν: ἀξιωματικὸς, ὑγειονολόγος, καλυτέρα ὀργάνωσις φαρμακευτικοῦ καὶ ὑγειονομικοῦ ὕλικου, κοινωνικὴ ἐργασία, τμήμα στατιστικῆς, κλπ.

Οὕτω ἡ ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία ἀπὸ θε-